МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЦИФРОВИХ, ОСВІТНІХ ТА СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
_____ Галина ГЕРАСИМЧУК
«28» серпня 2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
_____ Надія КОВАЛЬЧУК
«29» серпня 2026 р.

СИЛАБУС

з освітнього компонента «Педагогічна конфліктологія»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність – 015.39 Професійна освіта (Цифрові технології)
освітня програма – Професійна освіта (комп`ютерні технології)

Кафедра цифрових освітніх технологій

Силабус склав(ла) доцент (ПП) кафедри цифрових освітніх технологій, к.пед.н., доцент Олександр СУШИК

Силабус затверджений на засіданні кафедри цифрових освітніх технологій, протокол № 1а від «28» серпня 2026 р.

Завідувач кафедри к.пед.н., доцент Віталій КАБАК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення освітньої програми «Професійна освіта (комп`ютерні технології)», протокол № 1а від «28» серпня 2026 р.

Гарант ОП «Професійна освіта (комп`ютерні технології)» к.пед.н., доцент Віталій КАБАК

Схвалено науково-методичною радою університету, протокол № 1/а від «29» серпня 2026 р.

Затверджений силабус онлайн:
https://e.lntu.edu.ua/syllabus/2911

Луцьк – 2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «Педагогічна конфліктологія»

Освітня програма	Професійна освіта (комп`ютерні технології)
Галузь знань / Спеціальність	01 Освіта/Педагогіка / 015.39 Професійна освіта (Цифрові технології)
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	вибіркова
Мова викладання	українська
Обсяг	5 кредитів ECTS / 150 годин
Форма контролю	залік
Викладач(і)	к.пед.н., доцент Олександр СУШИК

1. Мета і завдання дисципліни

Мета: Забезпечити розвиток конфліктологічної компетентності шляхом засвоєння теоретичних засад педагогічної конфліктології та практичних умінь попередження, аналізу та управління внутрішньоособистісними та міжособистісними педагогічними конфліктами, оволодіння методологічним інструментарієм щодо діагностики та прогнозування конфліктів в освітньому середовищі.

Завдання: розкрити теоретичне та методологічне підґрунтя конфліктологічної компетентності як складової професійної компетентності педагога;
продукувати в студентів знання про сутність конфлікту як феноменального явища суспільного розвитку, його структуру, функції, типи;
ознайомити студентів зі специфічними особливостями педагогічного конфлікту та механізмами його виникнення в педагогічному середовищі;
здійснення аналізу основних конфліктогенів у педагогічному процесі;
проаналізувати різні способи вирішення педагогічних конфліктів;
виробити в педагогів уміння прогнозувати виникнення педагогічного конфлікту, конструктивно його вирішувати, а також ефективно управляти конфліктом у педагогічному процесі;
набуття компетентностей, що дозволяють вирішувати конфліктні ситуації в полікультурному середовищі.
вироблення у студентів розуміння методологічного інструментарію щодо діагностики та прогнозування конфліктів в освітньому середовищі;
формування у студентів розуміння інноваційних технологій вирішення конфліктів;
поглиблення уявлень студентів про педагогічні технології розвитку конфліктологічної компетентності педагога і системі неперервної освіти.

2. Компетентності

СК01 — Вибіркова навчальна дисципліна доповнює нормативну компоненту й дозволяє глибше опанувати та фахово підійти до оволодіння майбутньою професією, забезпечує якісне розв’язання педагогічних задач в освітньому процесі у відповідності з вимогами, завданням та стандартами освіти.

3. Структура дисципліни, розподіл годин, зв'язок тем з компетентностями

№	Назва теми	Лекції	Практ./ Семін./ лаб	Самост. робота	Разом	Методи навчання	Методи оцінювання	СК
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти конфліктів у педагогічних ситуаціях								

№	Назва теми	Лекції	Практ./ Семін./ лаб	Самост. робота	Разом	Методи навчання	Методи оцінювання	СК
1	Тема 1. Передумови виникнення конфліктів у педагогічній взаємодії, характерні ознаки, структура	4	4	12	20	МН1, МН2, МН4	МО2, захист практичної роботи	СК01
2	Тема 2. Типологія, психолого-педагогічні причини виникнення педагогічних конфліктів	4	4	12	20	МН1, МН2, МН3, МН5	МО2, захист практичної роботи	СК01
3	Тема 3. Оцінка, аналіз педагогічних конфліктів	4	4	11	19	МН1, МН2, МН4	МО2, МО4, захист практичної роботи	СК01
4	Тема 4. Стратегії поведінки педагога у конфліктній ситуації, шляхи розв’язання конфліктів	4	4	11	19	МН1, МН2, МН4, МН5	МО2, МО4, модульна контрольна робота	СК01
Змістовий модуль 2. Шляхи, способи розв’язання педагогічних конфліктів								
5	Тема 5. Особливості, процедура проведення переговорів педагога з учнями, студентами, батьками	4	4	11	19	МН1, МН2, МН5	МО2, МО4, кейс-завдання	СК01
6	Тема 6. Особливості організації фасилітації у міжособистісних конфліктах	4	4	11	19	МН1, МН2, МН4, МН6	МО2, захист практичної роботи	СК01
7	Тема 7. Умови ефективної організації медіації	2	2	11	15	МН1, МН2, МН4	МО2, захист практичної роботи	СК01
8	Тема 8. Арбітрація, взаємодія з конфліктними особистостями	4	4	11	19	МН2, МН3, МН5	МО2, МО4, МО9, модульна контрольна робота	СК01
	Разом	**30**	**30**	**90**	**150**			

Легенда: СК — спеціальна (фахова) компетентність (номер за п. 2). Повне формулювання кожного коду наводиться в ОП / стандарті спеціальності.

Методи навчання: МН1 — словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); МН2 — практичний метод (лабораторні та практичні заняття); МН3 — наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); МН4 — робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); МН5 — відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп’ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); МН6 — самостійна робота (розв’язання завдань).

Методи оцінювання: МО2 — усне або письмове опитування; МО4 — тестування; МО9 — залік.

4. Результати навчання

Знати:

– Теоретико-методологічні засади: сутність, структуру, функції та типи конфліктів як соціально-психологічного феномена, а також місце конфліктологічної компетентності в системі професійної компетентності педагога.

– Специфіку педагогічних конфліктів: причини їх виникнення, особливості протікання в освітньому середовищі та сутність основних конфліктогенів у системі взаємодії «учитель — учень — батьки — адміністрація».

– Діагностичний інструментарій: сучасні методи, методики та технології діагностики, моніторингу й прогнозування конфліктних ситуацій та рівня конфліктогенності в освітньому середовищі.

– Технології та способи вирішення: класичні та інноваційні технології вирішення і запобігання конфліктам, зокрема методи медіації, переговорів та конструктивного управління кризовими ситуаціями.

– Співвідношення в полікультурному середовищі: особливості прояву та врегулювання конфліктів, зумовлених етнокультурними, релігійними чи соціальними відмінностями в умовах неперервної освіти.

Вміти:

– Ідентифікувати та аналізувати: розпізнавати причини і структуру конфлікту на ранніх етапах, виявляти приховані конфліктогени в педагогічному процесі та давати їм об'єктивну психолого-педагогічну оцінку.

– Прогнозувати та запобігати: використовувати методологічний інструментарій для моніторингу клімату в колективі, передбачати ризики виникнення деструктивних конфліктів та будувати превентивні стратегії.

– Конструктивно вирішувати: застосовувати ефективні стратегії поведінки в конфліктах (компроміс, співпраця) та обирати оптимальні способи їх врегулювання з урахуванням психологічних особливостей суб'єктів освіти.

– Управляти та медіаювати: застосовувати на практиці інноваційні технології врегулювання конфліктів (у тому числі елементи шкільної медіації), здійснюючи ефективне антикризове управління та емоційну саморегуляцію.

– Адаптувати в полікультурному просторі: проєктувати та реалізовувати комунікативні стратегії й педагогічні технології, що забезпечують толерантне вирішення суперечок та збереження конструктивного діалогу в полікультурному середовищі.

5. Цілі сталого розвитку

ЦСР 4 – Якісна освіта

ЦСР 17 – Партнерство заради сталого розвитку

6. Неформальна освіта

Рекомендовані курси, тренінги, стажування та інші: результати навчання, здобуті у формальній, неформальній чи інформальній освіті, можуть бути визнані відповідно до процедур ЛНТУ. Підтвердженнями можуть бути сертифікати тематичних тренінгів, вебінарів чи онлайн-курсів разом з описом досягнутих результатів навчання та, за потреби, коротке верифікаційне завдання або портфоліо.

7. Критерії та форми контролю

Оцінювання — за 100-бальною шкалою (національна шкала / ЄКТС). Підсумковий бал = поточний контроль (50 %) + модульний контроль (50 %).

Академічна доброчесність: самостійне виконання завдань; коректне посилання на джерела; позначення частин тексту, згенерованих засобами ШІ. Порушення академічної доброчесності не

толеруються.

8. Зміст тем

Тема 1. Передумови виникнення конфліктів у педагогічній взаємодії, характерні ознаки, структура

Особливості організації педагогічної взаємодії вчителя/викладача та учнів/студентів; передумови виникнення педагогічних конфліктів. Попередження конфліктних ситуацій. Особливості, ознаки, структура педагогічного конфлікту. Розрізнення різних видів поведінки особистостей, відмінної від конфліктної. Різні рівні конфлікту (суперечка, прихований, глибинний). Динаміка, ескалація конфлікту у навчально-виховному процесі, його етапи.

Тема 2. Типологія, психолого-педагогічні причини виникнення педагогічних конфліктів

Класифікація педагогічних конфліктів. Міжособистісні конфлікти у навчально-виховному процесі та внутрішньо особистісні конфлікти. Особливості конфліктів у педагогічному спілкуванні (конфлікти сприймання, комунікації, взаємодії). Характеристика конфліктів діяльності, вчинків, міжособистісних стосунків у педагогічних ситуаціях. Класифікація педагогічних конфліктів за причинами виникнення. Психологічні причини виникнення конфліктів. Врахування вікових особливостей розвитку учнів як передумова виникнення конфліктних ситуацій. Педагогічні причини виникнення конфліктів.

Тема 3. Оцінка, аналіз педагогічних конфліктів

Поняття педагогічної ситуації. Етапи аналізу педагогічної ситуації та прийняття рішень. Розв’язання проблем порушення дисципліни у навчальновиховному процесі. Психологічні особливості оцінки педагогічних конфліктів. Підходи, варіанти аналізу педагогічного конфлікту; передбачення шляхів розв’язання конфлікту. Організація практичних вправ з аналізу педагогічних конфліктів (організація групової роботи).

Тема 4. Стратегії поведінки педагога у конфліктній ситуації, шляхи розв’язання конфліктів

Класифікація стилів поведінки педагога у конфліктних ситуаціях (суперництво, ухилення, пристосування, співробітництво, компроміс). Позитивні й слабкі сторони стратегій поведінки у педагогічній ситуаціях. Критерії вибору конструктивного стилю поведінки. Погодження стратегій дій учасників педагогічного конфлікту. Виконання практичних вправ. Критерії конструктивного рішення проблеми. Шляхи вирішення педагогічного конфлікту за інтересами суперників (переговори, фасилітація, медіація, арбітрація).

Тема 5. Особливості, процедура проведення переговорів педагога з учнями, студентами, батьками

Суть переговорів, їхні види (жорсткий, м’який, колаборативний). Аналіз кожного етапу проведення переговорів. Проведення сюжетно-рольових переговорів із різними суб’єктами педагогічного процесу.

Тема 6. Особливості організації фасилітації у міжособистісних конфліктах

Поняття фасилітації. Умови застосування фасилітації. Способи організації процесу фасилітації. Організація сюжетно-рольових ігор.

Тема 7. Умови ефективної організації медіації

Суть медіації та її відмінність від фасилітації. Принципи організації процесу та поведінки медіатора. Етапи проведення медіації. Рефлексія проведеного процесу. Організація сюжетно-рольових ігор для ефективної організації медіації.

Тема 8. Арбітрація, взаємодія з конфліктними особистостями

Характеристика несудової арбітрації, відмінність від медіації. Етапи проведення арбітрації, їхній аналіз. Організація сюжетно-рольових ігор. Конфліктні особистості. Особливості вирішення конфліктів у взаємодії з “важкими” людьми (учнями, батьками, колегами).

9. Опис ІЗ/КПІЗ

Не передбачено навчальним планом.

10. Самостійна робота

Обсяг самостійної роботи визначається робочою програмою навчальної дисципліни відповідно до навчального плану та передбачає опрацювання рекомендованої літератури, нормативних документів, електронних освітніх ресурсів, підготовку до практичних занять і контрольних заходів, виконання індивідуальних завдань. Контроль самостійної роботи здобувачів освіти здійснюється з метою перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу, сформованості відповідних компетентностей, уміння самостійно опрацьовувати наукові джерела,аналізувати інформацію та застосовувати набуті знання на практиці.

11. Загальні вимоги

Освітній процес регулюється академічними правилами ЛНТУ. Здобувачі освіти зобов’язані ознайомитися з вимогами, визначеними Кодексом академічної доброчесності ЛНТУ та Політикою етичного використання штучного інтелекту в ЛНТУ, і дотримуватися принципів академічної доброчесності та етичного використання штучного інтелекту в освітній діяльності.

Академічна доброчесність. Учасники освітнього процесу зобов’язані дотримуватися Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX та внутрішніх нормативних документів ЛНТУ. Не допускаються академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, привласнення авторства, несамостійне виконання завдань, а також недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту можуть використовуватися для пошуку ідей, пояснення методів, попереднього структурування, мовного редагування та допоміжного аналізу неконфіденційних даних, якщо конкретне завдання не передбачає повністю самостійного виконання. Здобувач освіти має зазначати використаний інструмент, мету та етап його застосування, перевіряти факти й розрахунки та самостійно обґрунтовувати висновки.

12. Література

І. Навчально-методичні матеріали та розробки

Праці автора силабуса:

1. Педагогічна майстерність: конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньої програми «Професійна освіта (комп’ютерні технології)», «Середня освіта (Інформатика)» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спец. 015.39 Професійна освіта (Цифрові технології), 014.09 Середня освіта (Інформатика) заоч. форми навч. / уклад. О .Г. Сушик. Луцьк: ЛНТУ, 2022. 46 с. URL: https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/4467

Праці інших авторів:

2. 2.Конфліктологія: загальна та юридична : підручник / Л. М. Герасіна, М.П. Требін, О.М. Сахань, В. Д. Воднік ; за заг. ред. Л.М. Герасіної. Харків: Право, 2021. 224 с.

3. Галузяк В.М., Холковська І.Л. Педагогічна конфліктологія. Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. 208 с.

4. Гарькавець С.О. Конфлікти в освітньому середовищі: діагностика та практика вирішення: навчально-методичний посібник. С.О.Гарькавець, Л.П.Волченко Харків: Друкарня Мадрид, 2020. 92 с.

5. Козич І.В. Педагогічна конфліктологія: навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності “Соціальна робота” освітньо-професійної програми “Соціальна педагогіка” /І.В.Козич. Запоріжжя: ЗНУ, 2018. 104 с.

6. Конфлікти в педагогічному процесі. Конфліктологія: навч. посіб. : для студентів ВНЗ / П.С.Прибутько, Р.В.Михайленко, Л.М.Дубчак, М.М.Роговенко; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т внутр. справ. Київ, 2010. С. 65–70.

7. Конфліктологія: психотехнології запобігання і управління конфліктами : навч. посібник / І.І.Русинка. Київ: Професіонал, 2017. 332 с.

8. Педагогічна конфліктологія: метод. рек. до практ. занять та самост. роботи з курсу для здобувачів другого (магіст.) рівня вищ. освіти спец. 011 Освіт., пед. науки / уклад. В. В. Павлова. Одеса: Олді+, 2024. 48 с.

9. Петровська, Т. В. Конфліктологія : навчальний посібник / Т. В. Петровська, О. М. Курдибаха. К.: Видавець Позднишев, 2024. 194 с.

10. Скібіцька Л.І. Конфліктологія. Навчальний посібник. К.: Кондор, 2024. 384 с.

II. Наукові праці

Праці автора силабуса:

11. Сушик І. В., Сушик О. Г. Роль концепції DEI в корпоративній культурі та репутаційному менеджменті організацій. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку. 2026. Вип. 8. № 1 (15). С. 279–289. URL: https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/4503

12. Сушик І. В., Сушик О. Г. Управління конфліктами як компетенція соціального менеджера. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку. 2025. Т. 7, № 1 (13). 2025. С. 120-132. URL: https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/2935

13. Мельничук Ю. Є., Редько О. І., Сушик О. Г. Stem-підхід під час викладання дисциплін ІТ-профілю. Перспективи та інновації науки. Серія: Педагогіка. 2024. № 11 (45). С. 648-658. URL: https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/4463

14. Сушик І. В., Сушик О. Г. Формування корпоративної культури закладу професійно-технічної освіти як складова управлінської компетентності керівника. Економічний форум. 2021. № 1 (1), С. 193-199. URL: https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/4462

15. Сушик І. В., Сушик О. Г. Морально-психологічний та психоемоційний стан організації як показник якості менеджменту. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2021. Т. 3. № 2. С. 106-120. URL: https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/4452

Праці інших авторів:

16. Управління конфліктами: підручник/Л. М. Ємельяненко, О.В.Сімоходська; Держ. Вищ. Навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». К.: КНЕУ, 2019. 339 с.

17. Гураль У.М. Суть конфліктологічної взаємодії в середовищі освітніх установ. Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. Педагогічні науки. Луцьк, 2018. № 8. С. 66-71.

18. Кисельова Т., Надо Д. Оцінювання фасилітованого діалогу: підходи, рамки та виклики. Звіт. Координатор проектів ОБСЄ в Україні. Київ, 2022. 74 с.

19. Olena V. Belkina-Kovalchuk, Evgeniya A. Durmanenko, Tetyana A.Martyniuk, Victoria V. Petruk and Svitlana Yu. Cherneta. School Mediation as A.Means of Preventing Social Maladjustment of Students from Risk Groups. JoJournal of Intellectual Disability - Diagnosis and Treatment, 2021, Vol. 9 № 5, P.546-554. URL: https://www.lifescienceglobal.com/pms/index.php/jiddt/article/view/8418

III. Інформаційні ресурси

20. Закон України "Про медіацію" : прийнятий 16.11.2021р. URL :

21. Український центр аналізу та вирішення конфліктів : вебсайт. URL: http://ucarc.org.ua (дата звернення: 30.06.2026).

22. Офіційний портал ГО «Національна мережа медіаторів». URL: https://namu.com.ua (дата звернення: 30.06.2026).

23. Офіційний сайт Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні. Розділ «Безпечне освітнє середовище». URL: https://www.unicef.org/ukraine/child-protection (дата звернення: 30.06.2026).

24. Онлайн курс «Вступ до медіації». URL: https://vumonline.ua/course/mediation/